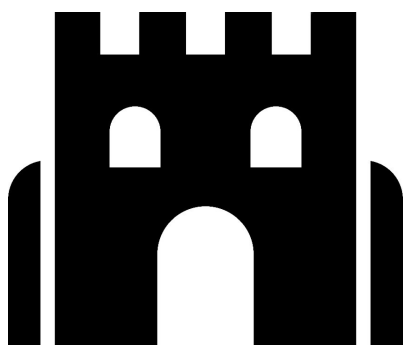

1920-2020

100

жүз ил
сизинлөжик

ДАРЬБАНД

Газет һәфтәдә
бир дөфә чыхыр

Гүжмәти
2 рубл.

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

№29 (98273) 1920-чи илдән чыхыр 17 ијул 2020-чи ил чумә.

12+

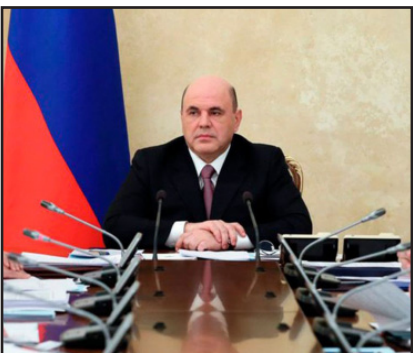
Тәсисчиләр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ

ИШСИЗЛИЈӘ КӨРӘ МҮАВИНӘТЛӘР АРТЫРЫЛМЫШДЫР

Ишсизлијә көрә мұавинәтләрин өдәнилмәси јајын ахырынадәк узадылмышдыр. Мұвафиг гәрары баш назир Михаил Мишустин назирләр кабинетинин сәјтындә дәрч етмишдир.

Коронавирус пандемиясы дөврүндә ишини итирән вә ишөдүзәлтмә хидмәтинин гејдијатындан кечән русиялылар (Әмәк интизамыны поздугуна көрә, ишдән говуланлардан савајы) 12130 рубл алачаглар ки, бу да минимум әмәк һаггына (МРОТ) бәрәбәрдир.

Узадылма һәм дә ишсизлијә көрә минимум мұавинәтә айддиронун мәбләғи 3 дөфә артмыш вә 4,5 мин рубл тәшкит етмишдир. Бу өдәнишләр сон илдә 26 һәфтә ишләнән вә ја интизамы поздугуна көрә ишдән говуланлар алачалар

ДАҒЫСТАН ШӘҺӘРЛӘРИНДӘ МИНИ ЈАРМАРКАЛАР МЕЈДАНА ЧЫХАЧАГ

15 ијул - «Дағыстан»- РИАдан верилән мәлумата көрә, Кәнд Тәсәррүфаты вә әрзаг Назирлијиндә кәндли - фермер тәсәррүфатларынын вә кәнд тәсәррүфаты истехлак кооперативләринин мәһсулларынын сатышынын тәшвиғи әрфәсиндә топланты кечирилиб.

Акентлијин һәмсөһбәтинин сөзләринә көрә, республиканын шәһәрләриндә өз кәнд тәсәррүфаты мәһсулларыны сатан аграр истехсалчылар үчүн мини јармаркалар, гејри-стационар вә сәјјар пәјлама тичарәтинин тәшки-ли вә кечирилмәси үчүн платформа-ларын ачылмасы планлашдырылып.

Бундан әлавлә, кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истехсалчылары үчүн јерләрин пулсуз вә ја минимал өдәнишлә вериләчәји еһтимал едилер. Тәдбирдә Дағыстан Республикасы кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назиринин мұавини Шарип Шарипов, бир сыра рајон кәнд тәсәррүфаты идарәләринин

рәһбәрләри вә кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын апарычы истехсалчылары иштирак етдиләр.

«Республиканын кичик әмтә кәнд тәсәррүфаты гурулушу нәзәрә алынмагла бу чүр тичарәт нөвләринин тәшкили сәнајенин кәләчәк инкишафыны стимуллашдыран вачиб бир форма-дыр», - деди кәнд тәсәррүфаты шөбәси мүдиринин мұавини. Тәдбирин сонунда гурулуш гејри-стационар тичарәт объектләриндә өз истехсал етдикләри кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары илә тичарәт етмәк истәјән потенсиал иштиракчылар барәдә мәлуматларын дәрһал верилмәси төвсијә едилди.

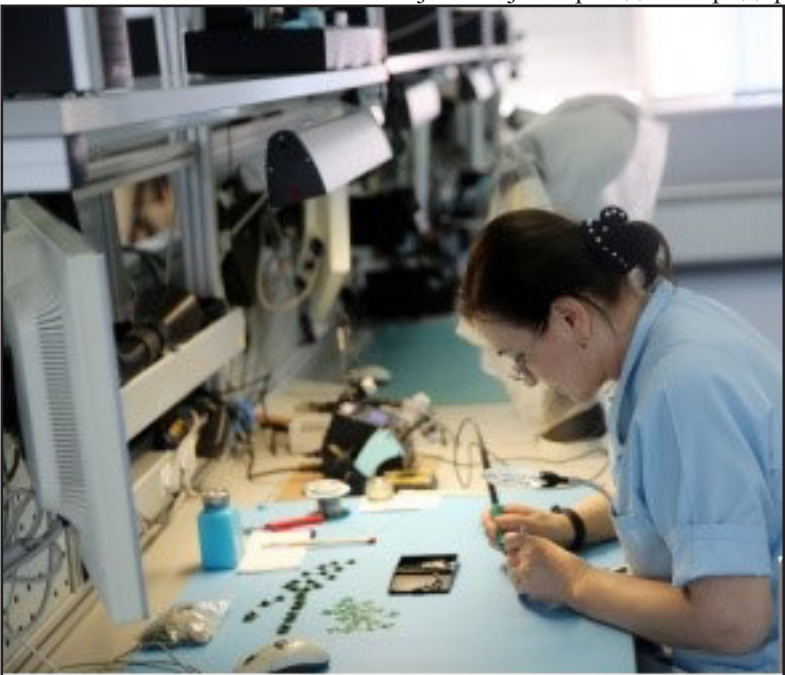
АРТЈОМ ЗДУНОВ МАҢАЧГАЛАДАКЫ АЗИМУТ АСЧ-НИН ФИЛИАЛЫНДА ОЛУБ

«Дағыстан» РИАнын вердији мәлумата көрә 14 ијул Дағыстан Республикасы Һөкүмәтинин сәдри Артјом Здунов, бөлкәнин сәнајә вә енеркетика назирли Сәјкидпаша Умахановла бирликдә Азимут АСЧ-нин заводунда олмушдур. Азимут Ширкәтләр Групу навигасија вә рабитә васитәләринин габагчылы инкишаф етдиричиләриндән биридир, һава навигасија вә информасија системләри сәһәсиндә лидер мөвгә тутур. Ширкәт бүтүн шөбәләрин авиасија учушларынын тәмин едилмәси мараглары бахымындан 25 илдән чохдур ки һава һәрәкәтинә нәзарәт, рабитә вә мәлумат өтүрмә системләри, навигасија вә ениш системләри үчүн электрон аваданлыгларын дизајны вә истехсалы илә мәшғулдур. Бурада истехсал олунан мәһсуллар өлкәнин демәк олар ки, бүтүн һава лиманларына чатдырылып вә ејни заманда ихрач олуналар. Ширкәтин өлкә дахилиндә бир чох филиалы вар. Маһачгаладакы филиал, Азимут АСЧ-нин бүтүн мәһсул чешидинин истехсал олунадығы ширкәтин истехсал мәркәзидир. Автоматлашдырылмыш идарәетмә вә нәзарәт мәһсул истехсалынын бүтүн дөврләриндә - метал емалдан сынаг бөлмәләринә вә һазыр мәһсуллара гәдәр апарылып. Маһачгалада јалныз заводун истехсал сехләри дејил, һәм дә инкишаф етдиричиләрин мәһсулларын дизајн едилдији елми-техники мәркәз дә вар. Завода бахыш идентификасија илә интеграсија олунамыш биометрик кириш нәзарәт системинин тәғдиматы илә кечирилди. Даһа сонра Азимут АСЧ-нин баш директору Әскәр Сәидов республика Һөкүмәтинин Сәдрини механики јығма вә јығма истехсалы сехинин фәалијјәти илә таныш етди. Сехләрин биринчисиндә, һиссәләрин емалы, координат вә лазер машынылары, механики һиссәләрин јығылмасы, мәһсулларын рәнкләнмәси, антеналарын гајнаг истехсалы

вә даһа чох ишләр көрүлүр. Икинчисиндә радиоелементләрин сәтһи монтажы апарылып, камералар, һиссәләр јығылып, мәһсуллар стәндләрдә мүрәккәб шәкилдә тәнзимләнир деди», - Азимут АСЧ-нин баш директору. Јохлама заманы, һазырда Калуга телеграф аваданлыгы фабрикиндә истехсал олунан касса апаратларынын

мәли Гафгазын «Дагенерго» филиалынын истехсалынын мүмкүнлүјүнү дә нәзәрдән кечирдик. Бундан әлавлә, мәлумат верилди ки, Азимут АСЧ-нин галваник емалатханасынын лајиһә сәһәси Кумторкала рајонунун Тјубе кәндиндәки инвестисија јериндә јерләшир. Електроплатама просеси коррозиядан горунмагын ән јахшы јолларындан биридир.

истехсалынын республикаја тәһвил верилмәси мәсәләләри музакирә едилди.

Мәнзил вә коммунал хидмәтләрин еһтијачлары үчүн кабинетләрин вә Ши-

Мәһсуллары коррозиядан еффе-ктив шәкилдә горујан метал сәтһләрә јүксәк кејфијјәтли чиләмә тәтбиг етмәјә имкан верир.

ЖЕНИ КАДРЛАР ҲАЗЫРЛАНЫР

АГРАР СЭНАЈЕ ҮЧҮН
КАДРЛАР

Аграр тадрис мүәссисэләриндә кәнд тәсәррүфаты мүтәхәссисләринин һазырланмасында практика- јөнәмли јанашманын Дағыстанын агросәнаје комплексинин сәмәрәлијинин артырылмасы ишиндә аз әһәмијәти јохдур. ДР кәнд тәсәррүфаты вә аграр назирлијинин сijasәтиндә сон вахтларда аграр елми вә тәһсилин дәстәкләнмәсинин вурғуланмасы даһа ајдын көрүнүр.

Бу күнләрдә ДР кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назир Абзаһир һүсәјнов, онун биринчи муавини Шарип Шарипов, «Минвелводхоз РД» Федерал Дөвләт бүдчә Идарәсинин (ФДБИ) рәһбәри Залкип Гурбанов, ДР елм вә тәһсил назиринин муавини Албина Арухова, «Дагагроснаб» АЧ-нин директору Шамсутин Мутујев Ш.И.Шихсәидов адына Бујнакск кәнд тәсәррүфаты коллечиндә олмушлар.

Гонаглары Бујнакск рајонун башчысы Камил Азијев вә коллечин директору Рәшид Аташев гаршыламышлар. Бујнакск кәнд тәсәррүфаты коллечинин аграр сәһәси үчүн кадрлар һазырланмасы, һәмчинин дә тадрис мүәссисәсинин мадди-техники базасынын инкишафы илә бағлы проблемләр, о чүмләдән рајон тәсәррүфатларына механикләшдирилмиш хидмәтләрин кәстәрилмәси һесабына һәлли тәчрүбәси дигәтә лајиг олмушдур. Хүсусән коллечдә төләбәләрин тәһсили үчүн вачиб олан бүтүн шәраит јарадылмышдыр. Тадрис мүәссисәсинин балансында тракторлар, комбайн, јук автомашыналары, мүхтәлиф гошгу, сәпин вә торпаг бечәрән 90 әдәддән артыг техника вардыр. Бурада јалныз совет дөвләриндән галмыш мадди-техники вә тадрис базасынын сахланылмасына јох, һәм дә муасир төләбләр нәзәрә алынмагла, онлары хејли артырмаға вә јүксәлтмәјә сәј кәстәрилмишдыр. Мүәллим вә төләбәләр коллечин советләрдән сонракы дөврүнү- 2013-чү илә кими вә сонракы мәрһәләләрә бөлүшдүрүрләр. Мәлум олдуғу кими тадрис мүәссисәсинин симасы бинанын интерјери вә бирбаша тадрис иглиминә тәсир кәстәрир. Бүтүнлүкдә иш кабинетләринин вә бинанын, һәјәт, әразисинин сәлигәли көрүнүшү имич мәсәләләриндә сон рол ојнамыш. Сон илләрдә коллечдәки комфорт вә сәлигә хејли чоғалмыш, һәјәт јарашыглы һасарланмыш, чардаглар, су анбары тикилмиш, јемәкхана темир едилмишдыр. Тадрис корпусунун бинасы вә отаглары, төләбәләр үчүн јатахана чари вә әсаслы темир олунмушдур. 90 һектарда тәчрүбә- тадрис тәсәррүфаты јарадылмышдыр. Тадрис-лабораторија корпусун имканлары төләбәләрдә мотивасијанын вә бүтүн тадрис просесинин сәмәрәсинин сәвијәсини јүксәлтмәјә көмәк кәстәрир. Мүхтәлиф техника, дөзкахлар, аләтләр, лабораторија чиһазлары вә ихтисаслашдырылмыш кабинетләр бурада чоғдур. Бүтүн бунлар төләбәләрә муасир техники билікләрә, кәнд тәсәррүфаты истәһсалы сәһәсиндә практик јәрдишләрә јијәләнмәјә көмәк кәстәрир. Бу күн коллечдә 14 пешә, онлардан 7-си аграр профилли, о чүмләдән, бир нечә истигамәтдә механизатор-мүтәхәссисләрин һазырлығы үзрә кадрлар һазырланыш. Тадрисдә практика-јөнүмлү јанашма өз нәтичәләрини верир, «Кәнч пешәкарлар» чемпионатынын

рекионал вә Үмумрусия мәрһәләләриндә коллечин төләбәләри һәмишә мукафатлара лајиг көрүлүрләр.

Јығынчаг мүәссисәнин темирдән сонра јениләшмиш акт залында кечмишдыр. Ики саатлыг сәһбәтин кедишатында кәләчәк приоритетләр мүјјән едилмишдыр.

Бујнакск кәнд тәсәррүфаты коллечиндә вә Дағыстанын диқар аграр тәһсил мүәссисәләриндә мүтәхәссисләрин практика-јөнүмлү һазырлығы формасынын мүсбәт тәчрүбәсинин кениш јайылмасы - мушавирәнин мәркәзи идејасыдыр ки, муасир реаллыглар нәзәрә алынмагла мадди-техники базаны мөһкәмләндирмәк вачибдыр.

Назир Абзаһир һүсәјнов өз чыхышында Дағыстанда АСК сәһәсиндә мүтәхәссисләрә талабат олдуғуну гејд етмишдыр. Республикаға дахил олан електрон вә кеоинформасија системләри илә тәһиз олунмуш баһалы, муасир кәнд тәсәррүфаты техникасынын диагностикасы, темири вә техник хидмәт кәстәрилмәси үчүн мүтәхәссисләрин һазырланмасына хүсуси дигәт јетирилмәлидир. Назир фәһлә кадрларынын чатышмамазлығы вә коллеч мезунларынын ишә гебул олунмасы проблемләринин һәлли үзрә бир сыра тәклифләр ирәли сүрмүшдүр. Хүсусилә «Кәнд әразиләринин комплекс инкишафы» дөвләт програмы чәрчивәсиндә мүәссисәнин бу күн өз мүтәхәссисләринин аграр ихтисас үзрә тәлим вә јенидән һазырланмасына кәндәрмәјә имканы вар, бу чүр тәлим хәрчләринин 30 фаизи субсидија едилир.

Бујнакск рајонунун әразисиндә сәмәрәли МТС (машын трактор стансијасы) јарадылмасынын вачиблијинә дигәт јөнәлдилмишдыр ки, Дағыстанын дағәтәји зонасында тарла ишләринин көрүлмәсини тәмин едәчәкдир. Бу идејанын һәјәтә кечирилмәсиндә «Дагагроснаб» АЧ, Бујнакск кәнд тәсәррүфаты коллечинин еһтијатларына вә бәләдијә бирләшмәсинин әразисиндә олан сабиг дөвләт унитар мүәссисәләринин биринин торпаг базасына истинад едилмәси фикри илә һамы һәмрәј иди. Даһа бир әләмәтдар ан: 2021-чи илдә Русијада шумлама үзрә дүңја чемпионаты кечириләчәкдир. Бунула әлагәдар АСК кадр мәсәләләрини һимајә едән ДР кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назиринин муавини Шарип Шарипов Бујнакск кәнд тәсәррүфаты коллечинин базасы әсасында шумлама үзрә Дағыстан чемпионатынын кечирилмәси планын сәсләндирди. Бундан башға ДР кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлији мүхтәлиф номинасијаларда «Пешә үзрә ән јакшысы» республика мүсабигәсинин кечирмәк нијјәтиндәдир ки, бу да сәһә кадрларынын усталығынын даһа да артырылмасыны стимуллашдыран фактора чевриләчәкдир.

Камал Мухтаров (ДП)

ГӘҲРӘМАНЛАР УНУДУЛМУР

РУСИЈА ГӘҲРӘМАНЫНЫН
ХАТИРӘСИНӘ ТӘДБИРЛӘР КЕЧИРИЛДИ

РИА «Дағыстан»ын вердији мәлумата кәрә Русија Гвардијасынын Маһачгаладакы хүсуси тәһлүкәсизлик шөбәсиндә Русија Гәһрәманы, полис лейтенанты Магомед Нурбагандовун өлүмүнүн дөрдүнчү илдөнүмүнә һәср олунмуш тәдбирләр кечирилиб.

Тәдбирләрдә Дағыстан Русија Гвардијасы рәисинин көмәкчиси, полис полковники Константин Шијан, шәхси тәһлүкәсизлик шөбәсинин мүдир муавини полис полковники Арсен Абдуллаһов, Маһачгала шәһәр башчысынын муавини Запир Алхасов, рекионун кәнчләрлә иш үзрә назирлијинин, «Јунармија» Үмумрусия кәнчләр һәрәкатынын нүмајәндәләри, хидмәт

Пајтахт меријасы башчысынын муавини Запир Алхасов кәнч нәслин тәрбијәси үчүн гәһрәманын хатирәсинин горунмасынын вачиблијини вурғулады.

«Бу күн һәмјерлимиз, севдијимиз Магомед Нурбагандовун өлүмүнүн дөрдүнчү илдөнүмүдүр, онун сон сөзләри өлмәз олду. Гәһрәманын шүчаәти нәсилдән-нәслә өтүрүлмәлидир. Белә ушагларын нүмунәсиндә биз кәнч нәсли тәрбијәләндирмәлијик. Әвладыны итирән Магомедин валидејнләринә тәшәккүр едирәм, һансы ки, бүтүн Дағыстана вә бүтүн Русијаја бөјүк вә лајигли инсан бәхш етмишләр. Русија Гвардијасы Дағыстан рәһбәринин көмәкчиси, полковник Константин Шијан гејд етди ки, Магомед Нурбагандовун кәстәрдији шүчаәтин хатирәсини горумағ һәр бир дағыстанлынын вәтәндашлыг борчудур. Хатирә чанлыдырса, инсанын өзү дә диридир. Әминәм ки, онлар һәмишә Русија Гәһрәманы Магомед Нурбагандову хатырлајачаглар. Чүнки о, әсил чәсарәт вә забит шәрәфинин символуна чеврилиб», деди.

Тәдбир чәрчивәсиндә хүсуси тәһлүкәсизлик идарәси бинасынын фасында гурашдырылмыш мемориал лөвһәнин гаршысына чичәкләр гејулду. Бундан сонра Русија Гәһрәманынын хатирәси бир дөгигәлик сукутла јад едилди. Сонра «Работајте, братја» аксијасы башланды. «Бу чүр вәтәнпәрвәр аксијалар Русија Гвардијасынын Дағыстан үзрә Идарәси илә бирликдә артыг дөрдүнчү илдир ки, кечирилир. Биз Магомед Нурбагандовун нүмунәсиндән истифадә едәрәк кәнчләр вәтәнпәрвәрлик руһунда тәрбијә едирик. Онун шәрәфинә мүхтәлиф јарышлар вә вәтәнпәрвәрлик аксијалары вә тәдбирләри тәшкил едирик. Магомед Нурбагандов «Ишләјин, гардашлар», сөзләрини демәклә, вердији анда садиг галдығыны сүбут етди. Дүшүнүрәм ки, республика кәнчләри бу мүрачәти гебул етмәјә давам едәчәк вә Дағыстан Республикасынын хејринә чалышачағ вә јашајачаглар»,-дејә ДР кәнчләрлә иш үзрә назирлијинин республика Кәнчләр Мәркәзи директорунун муавини Марат Рәһимов билдирмишдыр.

ветеранлары, һәмкарлары вә гәһрәманын достары иштирак етмишләр.

Аным тәдбири кичик бир митинглә башлады: «Магомед Нурбагандов низам-интизамлы, мәсулијәтли бир кәнч иди. О тәкчә республикамызын дејил, һәм дә бүтүн өлкәнин гүрурудур. Биз ону лајигли вә мәсулијәтли бир инсан, валидејнләринин лајигли өвлады оларағ хатырлајырыг. Белә бир өвлад јетишдирдијиниз үчүн сизә чоғ тәшәккүр етмәк истәјирик» - дејә, «Росгвардија»нын ветеранлар Шурасынын сәдри Арсланәли Муртазәлијев вурғуламышдыр.

«БИЗ БИРЛИКДӘЈИК»

ДАҒЫСТАН КӨНҮЛЛҮЛӘРИ РФ
ПРЕЗИДЕНТИНИН МЕДАЛЛАРЫНЫ АЛДЫЛАР

РИА-Дағыстана Дағыстан Республикасы Кәнчләр назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән ијулун 10-да верилмиш мәлумата кәрә, пандемија дөврүндә көрдүкләри хејрхәһ ишләрлә бирликдә һәрәкәт едән дағыстанлы көнүллү кәнчләр Русија Федерасијасы Президентинин медаллары вә дипломлары илә тәлтиф олунмушлар.

Бир күн әввәл назирлијин рәһбәри Камил Сәидов һәрмәтли көнүллүләри тәнтәнәли шәкилдә тәлтиф етди. О, коронавирус пандемиясы заманы чоғ бөјүк иш көрдүкләри үчүн көнүллүләрә тәшәккүр етди. Сәидовун сөзләринә кәрә, чәтин бир дөврдә көнүллүләр

республиканын он минләрлә сакининә дәстәк олмушлар.

Һәмин күн әләвә оларағ бир нечә көнүллү, коронавирус инфексиясы олан хәстәләрин мүаличәсиндә кәстәрдикләри көмәјә кәрә ДР Башчысынын

дипломлары илә дә тәлтиф едилмишләр.

Хатырладағ ки, республикада «Биз бирликдәјик» аксијасына 3 минә јакын кәнч гошулуб.

Артыг нечэ күндүр ки, Дербэнд районунун мүхтәлиф тәсәррүфатчылыг формаларында пајызлыглар жыгымына башланмышдыр. Чари илдә районда 2000 гектар саһәнин мәнсулу жыгылмалыдыр. Ијул аяынын 10-на олан мәлумата көрә 1130 гектар саһәдә жыгым баша чатмышдыр. Мәнсулдарлыг чох ашагыдыр. Сәбәби гураглыгдыр. Бу һагда АСК-нин рәиси Јусиф Кәрәјханов деди:

Һаваларын әлверишсиз кечмәсиндән истәһсалчылар чох чәтин вәзијәтә дүшмүшләр. Бу күн онлар мәнсул уғрунда дејил, әслиндә тәнәк колунун горунмасы уғрунда мүхтәлиф дәрман препаратларындан истифадә едәрәк мүбаризәгә гошулмушлар. Тәбии олараг рүтүбәтин

олмушдур.

Мүзејим кәндиндә дамчылама сувармасы илә 700 гектар саһәдән кәнд тәсәррүфаты мәнсуллары кәнд тәсәррүфаты мәнсуллары јетишдирилирди. Мәнсул саһәләрини көрөндә адамы фәрәһ һисси бүрүјүрдү. Саһәләрдә тәтбиг олунан јүксәк агротехника, јүксәк кејфијәтли мәнсул, сәлигә- сәһман адама

рымыз үчүн дә һәр шеј асанлашар, апардыглары мәнсулу васитәчи олмадан сата биләрләр.

Бу күн нараһатчылыга сәбәб олан мәсәләләрдән бири дә үзүмчүлүкә бағлыдыр. Мәлум олдуғу кими Дөвләт Думасында үзүмчүлүк вә шәрабчылыг һагында јени ганун гәбул едилмишди. Ганун илк нөвбәдә јетишдирилмиш үзүмү лазыми гијмәтә сатмаға имкан вермәлидир. Јохса, етән илләрдә истәһсалчылар јетишдирдикләри мәнсу-

лә районун әразисиндән кечән чајларда кифәјәт гәдәр су јохдур. Бундан савајы, Уллу- чајда су мәсәләси ики гоншу районун сакинләринин мүнәгшәсинә сәбәб олуб. Бир аз әввәл һәр ики тәрәфдән 200-дән артыг голу гүввәтли кәнч топлашыб гырғын төрәтмәк истәјирдиләр. Биз вахтында ишә гарышыб бу мәсәләнин нисбәтән һәлл олунмасына наил олдуғу. Бу мәсәлә әслиндә Республика һөкүмәти сәвијәсиндә һәлл едилмәлидир.

Чари илдә районда јени үзүмлүкләр салынмасы планлашдырылдығындан бәзи тәсәррүфатлар бу ишә башламағ истәјирдиләр. «Мамалијев» кәндли-фермер тәсәррүфатында вә «Татлар» агрофирмасында планлашдырылмыш јени үзүмлүкләр салынмышдыр. һәр ики тәсәррүфатда дамчылама сувармасы тәтбиг едилди. Галан тәсәррүфатларда исә биз јени үзүмлүкләр салынмасы суал алтына алынмышдыр. Гәрарымыз беләдир: Дамчылама сувармасы тәтбиг едилмәдән биз һеч бир сәнәдә гол чөкмәј-әчәјик. Дамчылама сувармасы истәһсалчылар үчүн јеканә чыхыш јолудур. Уллучајын һәндәвәриндә 8 мин гектара гәдәр үзүмлүк саһәси салынмышдыр. һәр күн чајдан саатда, ән азы 5-6 куб. метр әвәзинә 200 литр су ахдығы бир вахтда мәнсул јетишдирмәк вә ја јени үзүмлүкләрин салынмасы һагында дүшүнмәк олармы?

Бундан савајы, Гајтаг районун сакинләринин митингләр кечирәрәк, гаршыдурмалар јаратмаларына нә ад вермәк олар?

Районун су тәсәррүфатынын рәиси Тураб Сурхајевлә бирликдә биз район сакинләри илә көрүшүб онлар бу чүр чыхышларын јолверилмәз олдуғуну билдирмиш, әкс һалда һүгүмһафизә органларына рәсми мұрачиәт едиләчәји барәдә хәбәрдарлыг едилмишди.

Мәммәдгала гәсәбә полисинин рәисинә дә тәшәккүрүмү билдирим. Чүнки о, бу һадисәдән хәбәр тутан кими өзүнү бизә чатдырмышдыр.

Кәрим КӘРИМОВ

ДАМЧЫЛАМА СУВАРМАСЫ - ЈЕКАНӘ ЧЫХЫШ ЈОЛУДУР

сахланылмасы үчүн вахтында тәдбирләр көрүлмүш вә давам етдирилир. Сонунчу дөфә майын 12-дә районда јагышлар олмушдур. Белә бир вәзијәтдә әслиндә биз тахыл саһәләрини акт јазараг һесабадан силмәк, һәтта тракторлары салыб шумламағ истәјирдик.

Тахылчылыг кәлирли саһәдир. Анчаг бизим район шәраитиндә кәлир алмағ үчүн тахылчылар чох әзијәт чәкирләр. Мәнсулдарлыг һәр ил јүксәк олмаса да, күләш сатмагла тәсәррүфатлар чәкдији хәрчин хејли һиссәсини едәјирдиләр. Габа јемин мүштәриләри дә чохдур. Хүсусилә гоншу районларда јашајан әһалинин сон илләрдә һејвандарлығын инкишафына диггәт јетирмәси габа јемләрә тәләбаты артырмышдыр. Белә бир шәраитдә районумуз онлар үчүн әсас тәдарүкчүгә чеврилмишди.

Чари илдә мәнсулдарлыг һәләлик һәр гектардан орта һесаба 12-14 сентнери тәшкил едир. Доғрудур, мәнсулдарлығы јүксәк олан тәсәррүфатлар да вардыр. Ән бөјүк зәрбәни исә тәсәррүфатчылар чари илдә коронавирүс епидемијасы вурмушдур. Јетишдирилмиш 80 мин тондан артыг кәләм пуч

бир нағыл кими кәлирди. Фермерләр бол мәнсул алмағ үчүн ән кејфијәтли тохумлардан, дәрман препаратларындан истифадә етмишләр. Республиканын кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлијиндән кәләм мүтәхәссисләри бурадакы истәһсал мөдәнијәтинә тәәччүбләнмишдиләр. Тәәссүф ки, бәзән һәр шеј инсанын истәдији кими олмур. Март ајында хүсуси режимин тәтбиг едилмәсилә сәрһәдләр бағланды, кедиш-кәлиш гадаған олунду. Бунунла белә чох адам ишсиз галды. Рүкәл, Чалған, Митәһи кәндләринин сакинләринин әксәријәти бурада ишлә тәмин олунур, айләсини доландырырдылар. Бүтүн бунлары позитив һал кими гәләмә вермәк оларды. Анчаг хошакәлмәз һаллар да өзүнү бирузә верир һәммин кәнддән 100-дән артыг айләнин Краснодар дијарына көчүб кетмәси нараһатчылыг доғурмаја билмәз. Онлар садә кәнд сакинләри дејил, јүксәк мәнсул усталарыдырлар. Бу бахымдан буну итки һесаб етмәк олар.

Бу күнләрдә мән республика телевизиясынын бир каналында етдијим чыхышымда Маһачгала шәһәриндәки һәмкарларыма мұрачиәт едәрәк

бизим райондан олан мәнсул истәһсалчыларына јетишдирдикләри мәнсулун сатылмасы үчүн шәраит јарадылмасыны хаһиш етмишәм.

Режим шәраитиндә чохмәнзилли евләрин јанында машынларыны сахлајыб онлар јетишдирдикләри мәнсулу сатмаға имкан верилсә, бу шәһәр сакинләри үчүн һәртәрәfli сәрфәли олар. Бу ејни заманда адамларын өз мәнсулуну базар гијмәтләриндән хејли ашағы сатмаға имкан јарадачағ, ән башлычасы исә онларын бир јердә топланмасына јол вермәјәчәкдир.

Бу мәсәләнин һәлл едилмәси үчүн кәнд тәсәррүфаты назирлији Маһачгала шәһәринин мүдиријәтинә мұрачиәт етдикдән сонра һәммин мәсәләгә бу күнләрдә бахылмышдыр.

Шәһәрләрдә белә вәзијәт јаранмышдыр ки, арачылар мәнсулу алыб-сатмағ үчүн әввәл бир будка гојур, сонра будка мағазја чеврилир, даһа сонра исә һәммин јердә супермаркет учалыр. Бундан ән чох истәһсалчы зәрәр чәкир. Истәһсалчы үчүн бирбаша шәраит јарадылса, мәнсулларын гијмәти Маһачгала базарындан ән азы 40-50 фаиз учуз олар. Тәбии олараг бизим адамла-

лун маја дөјериндән 10-12 рубл ашағы сатмаға мәнбур олдулар. Емал мүәссисәләринин рәһбәрләри мүхтәлиф бәһанәләр кәтирәрәк һәр илдә мәнсулун гијмәтини учузлашдырмаға чалышырлар. Бу да бәзи тәсәррүфатлары банкрот вәзијәтилә үзләшдирир. Мәсәлә, «Низами» агрофирмасы буна мисал ола биләр. һазырда бу тәсәррүфатда кәнар идарәчилик тәтбиг олунмушдур. Бизим һесабламарымыза көрә чари илдә үзүмүн бир килограмынын гијмәти 25 рублдан аз олмалыдыр. Анчаг емал мүәссисәләри етән илләрдә олдуғу кими инадкарлыг кәтәрәләр, мәнсулун сатыш гијмәтинин нә гәдәр олачағыны демәк чәтиндир. Әслиндә ганун гәбул едилдикдән сонра һөкүмәт тәрәфиндән әсаснамәләр ишләниб јерләрә кәндәрилмәлидир. Бу сәнәдә әсасән гијмәтләрин нә чүр бөлүшдүрүлмәси ашкар олунмалыдыр. Район тәсәррүфатларынын үзүмлүкләриндә вәзијәт јахшыдыр, мәнсул чохдур. Чари илдә 7 мин гектардан чох саһәнин мәнсулу жыгылмалыдыр. Суварма сүјүнүн чатышмамазлығы бу күнүн ән актуал мәсәләсидир. Нә Самур – Дербәнд каналында, нә

ДАҒЫСТАНДА ХӘЗӘР ДОНАНМАСЫНЫН ҺӘРБИ-ДӘНИЗ ПАРАДЫ КЕЧИРИЛӘЧӘКДИР

«Дағыстан» РИАсынын ијулун 15-дә вердији мәлумата көрә, ијулун 26-на планлашдырылан һәрби парадын һазырлығы Хәзәр дәнизинин саһилләриндә чәтин һава шәраитиндә баш тутуб.

«Дағыстан Республикасында Русия һәрби Дәниз Гүввәләри Күнүндә дәниз парады илк дөфә ијулун 26-да кечириләчәк. Мөшгләр Хәзәр дәнизиндә чәтин һава шәраитиндә баш тутду»,- дејә мәнбә билдирмишди.

Параддан сонра дәниз идманчыларынын дејүш һазырлығы епизодларыны нүмајиш етдирәчәји «Ганунсуз һәрби бирләшмәләрин фәалијәтинин дајандырылмасы», «Дүшмән кәмиләри илә дәниз дејүшү», «Суда фәвварәләр» вә с. һәрби идман бајрамларынын кечирилмәси планлашдырылыр.

«Һәрби Дәниз Донанмасынын бајрам едилмәсинә үмумиликдә 30-а јахын кәми, һәрби кәми вә һәрби техника, о чүмләдән ракет вә артиллерија кәмиләри, тәхрибата гаршы, диверсия әләјһинә катерләр, гидрографик кәмиләр, ениш гајыглары вә «Раптор» типли патрул гајыглары, һәм дә «БТР-82 АМ» зирәһли машынлары чәлб едиләчәкдир.

Тарихдән:

1992-чи илдә ССРИ-нин дағылмасындан сонра Хәзәр Донанмасынын

гәраркаһ һиссәләринин әсас һиссәси һәштәрханда јерләшмәгә башлады. Инди бурада 293-чү тәчили хиласәтмә

һејәти, мадди- техника базасы, бир груп гидрографик кәмиси вә рабигә һејәти вар.

2018-чи илдә Русијанын Мұдафиә назир Серкеј Шојгу Гырмызы Бајрағлы Хәзәр донанмасынын һәштәрхандан Каспијски шәһәринә көчүрүлдүјүнү елан етди вә артыг 2019-чу илдә јени кәми базаларынын иншасынын биринчи мәрһәләси баша чатды. Тезликлә Каспијск КФЛ-ин әсас нөгтәсинә чевриләчәкдир. Русија Мұдафиә Назирлијинин планларына көрә, јахын 2 илдә шәһәрдә бир госпитал, силаһ-сурсат анбары, әскәрләр үчүн казарма, забитләр үчүн јашајыш вә там лиман инфраструктура јарадылачағдыр.

Бу күн Каспијскдә су саһәсинин горунмасы үчүн 106-чы кәми бригадасы, јерүстү кәмиләрин 250-чи мұһафизә дәстәси, 242-чи ениш кәмиләри, дәниз корпусунун 214-чү ајры баталјону вә ајрыча бир радио мәркәзи фәалијәт кәтәрир. Умумиликдә Хәзәр флотлијасы 17 бөлмәдән ибарәтдир вә 28 дејүш кәмисини әһатә едир: ики путрул кәмиси, үч кичик ракет кәмиси, дөрд кичик артиллерија кәмиси, 5 артиллерија гајығы, бир ракет кәмиси, алты енмә кәмиси.

Хәзәр Донанмасы Русијанын Хәзәр дәнизи бөлкәсиндәки милли- дөвләт марағларыны тәмин едир: антитеррор тәдбирләри һәјата кечирир, тичарәт вә нефт јатағларынын горунмасында иштирак едир.

Икимиз дә бир нағыла инандыг

ҺӨРМӘТЛИ ОХУЧУЛАР!

Бу күн биз Сизә чохларынын јахшы таныдыгы шаир Фәхрәддин Оруч Гәрибсәсин јарадычылыгындан сөз ачаагыг.

Фәхрәддин Гәрибсәс, Русија, Азәрбајҗан, Түркмән-Ираг Јазычылар Бирлијинин үзвүдүр. О, Русијада кечирилән бир нечә шеир фестивалында Дағыстан азәрбајҗанлыларыны төмсил етмишдир, Дағыстан Јазычылар Иттифагында ачылмыш Азәрбајҗан бөлмәсинин рәһбәридир, рус вә Азәрбајҗан дилләриндә јазыб јарадыр. Русија халгларынын шеир вә нәср антологияларында төмсил олунуб.

Јаздыгы шеирләри онун јарадычылыгынын јени мәрһәләсини тәшкил едир. Онлар рәнкарәнклији вә поетиклији илә сечилән шеирләрдир, һансы ки, бу шеирләрдә шаир өз вәтәнинин гәдим тарихи, тәбии кезәллији, нәмәтләри, халгын хејрхаллығы, ачыг үрәклилији вә гонагпәрвәрлијини тәрәннүм етмишдир.

Фәхрәддин мүәллимин гәләминин мәнсулу олан шеирләрдә һәјата бағлылыг, инсанларын достлуг вә хејрхаллыг кими кејфијәтләрини әкс етдирмәклә јанашы, һәм дә онун вәтән вә халг гаршысындагы мүгәддәс борчунун ифадәси иди. Поезија кет-кәдә шаирин бүтүн варлығына һаким кәсилир вә о, өзү үчүн Гәрибсәс тәхәллүсүнү кәтүрүр.

Кәлин, онун тәрчүмеји-һалына нәзәр салаг: Фәхрәддин Оруч Гәрибсәс 1957-чи илдә Дәрбәнд районунун Митәһи кәндиндә анадан олуб. Педагожи мәктәби битирдикдән сонра ДПУ-нун филолокија факултәсиндә төһсил алыб. Мәктәб илләриндән «Дәрбәнд» (әввәлләр «Ленинчи» адланырды) гәзетиндә мәгалә вә шеирләри илә чыхыш едир. 1979-чу илдә «Ленинчи» гәзетиндә корректор ишләмишдир. 1991-чи илдә онун «Митәһинин пајызы» адлы шеирләр топлусу ишыг үзү көрүр. Азәрбајҗан вә рус дилиндә јазыб-јарадан шаир-журналист вахташыры Азәрбајҗан, Түркия, Русија мәтбу органларында материаллар дәрч едир...

Бәли, о, Русија Журналистләр Иттифагынын, Азәрбајҗан Јазычылар Бирлијинин үзвү, 12 китабын мүәллифидир. 2017-чи илдә Москвада чап олунан «Современнаја поезија России» алманахында Гәрибсәс Дағыстан-Азәрбајҗан поезијасыны төмсил етмишдир. Шеирләр јазмагга јанашы, тәрчүмәчиликлә дә мәшғул олмушдур. Шаир Мәһсәтинин, Низаминин, Хәјжамын

әсәрләрини рус дилинә чевирмишдир. Онун Азәрбајҗан дилиндә «Мин бир инчи», «Тәнһа ағач» шеир китаблары ишыг үзү көрмүшдүр. Рус дилиндә «Митагинскаја осен», «Занавес века», «Тәјна свјашенного огнја». «Сечилмиш әсәрләри» 1-чи чилд (2013), 2-чи (чилд- 2015).

Фәхрәддин Оруч Иранда (Тәһран уни-верситети), Түркиядә (Адана) шеир фести-валларында Дағыстаны, Русијаны төмсил етмишдир. Түркиядә Кара-Мусалы вадисиндә Истанбулда мөзәра гојулмуш романтик -шаир Алмас Илдырым һагында Гәрибсәсин етдији чыхыш Түркия мәтбу-атында мараға сәбәб олмушдур. Шаирин Дәрбәнд һагында јаздыгы шеирләри маһ-ныларә чеврилмишдир.

Фәхрәддин Гәрибсәс дедикдә бәлкә дә чохумуз шаирин тәхәллүсүнү гәриблијә дүчар олан сәс кими анлајырыг. Лакин онун өзүнүн дедијинә көрә бу һеч дә бәлә дејил. Гәриб сәс, һеч бир сәсә бәнзәмәјән сәс кими изаһ еләјир. Доғрудан да бу сөзүн мәнәси бир аз кенишдир: гәриб сәс охшар-лығы олмајан аваз кими анлашылмалыдыр. Онун мәнәббәт һагында јаздыгы шеир-ләрдә дүјғулу, тәсирли мотивләр үстүнлүк тәшкил едир.

«Сәнсиз гәрибсәјиб севдалы кәлмүм,
Ја һәјат бәхш елә, ја да ки, өлүм.
Бу сәнсиз каинат бүзүшүб, күлүм,
Сән исә лаләсиз чөлә дәнмүсән.

Гәрибсәсин јарадычылығында бу нәва-лы сәтирләр јетәринчә чохдур. Онун лирик шеирләриндә әдәби бәнзәтмә әсәрин гуру-лушуну тәшкил едир, әсас идејаја хидмәт едәрәк сәтирләри нәфәс-нәфәс охучуја чатдырыр. Шаир буна өз һәјат тәчрүбәси-нин сүзкәчиндән даман ағры долу бәндләри илә наил олур. «Бир нағыла инандыг», «Се-вкидир», «Мәним», «Галмысан» вә бу кими шеирләр буна мисал ола биләр. Нәчибә Илкинин гејдинә көрә Гәрибсәсин поезија-сы дүјғу, һәјат, нәфәс үстүндә гәрар тутуб. Онун өз һәјатындан јаздыгы «Бу оцаг көзүмә јетим көрүндү», «Анамын дилиндә данышан булаг» шеирләриндә вәтәнә, доғма јурда, анаја, һәтта анасы сәһәр-сәһәр кәдиб су кәтирән булагын да ана дилиндә даныш-масы онун доғма кәндинә олан түкәнмәз мәнәббәтиндән бәһс едир. «Вәтән јоллары» шеиринә фикир верәк:

Кәзиб узаглардан кәлдијим заман,
Һәмишә ојагдыр вәтән јоллары.
Бу ана торпагы басыб бағрыма,
Өмрүмә дајагдыр вәтән јоллары.

Гәрибсәсин поезијасы классик поезијаја архаланараг бу күнкү үмдә амалларыны, нискилини әкс етдирир. Шаир һәмишә өз вәтәнинә вердији дахили анды көз бәбәји кими горујур, мүгәддәс бир үнсүр кими гәлбиндә сахлајыр. Шеир нечә јараныр, суалына мәнчә һеч кәс чаваб верә билмәз. Бу елә бир мөчүзәдир ки, инсаны дахилин-дән тәб данышдырыр, ади данышан инсан нәзм сәтирләринә күвәниб дүјғуларыны бәнзәдә-бәнзәдә гафијә илә ғыфыллајыр.

Рамиз Гусарчајлы Гәрибсәси Дәрбән-дин ән кәзәл тәрәннүмчүсү кими гәләмә верир. Доғрудан да, шаир кәнддә јашаса да, Дәрбәндә һөрмәтлә, мәнәббәтлә јана-шыр. Нарын-Галадан чох шаирләр јазыб. Гәрибсәс бү мәнәтшәм тарих инчисиндән бәлә јазыр.

Нәрләрин јувасы, гүрүр јеримсән,
Көнүлләр бурада јетир вүсала.
Сән мәним дејүнән тәк үрәјимсән,
Галалар галасы шаһ Нарын-Гала.

Гәрибсәс һәртәрәфли мөвзулар ша-иридр. һәм дә јухарыда гејд етдијимиз кими тәрчүмәчидир. Шаирин дедијинә көрә, 2011-чи илдә Зәлимхан Јағубла көрүш онун бүтүн шүбһәләрини дағымыш, јени әсәрләр јазмаға сәвг етмишдир. Шаир-устад Гәрибсәсин бир гошмасыны охумуш, бәјәнмиш вә уғурлар диләмишди.

Сәһбәт әснасында она бир нечә суалла мұрачиәт етдик.

-Фәхрәддин мүәллим, хаһиш едирик, бир аз да гаршыдакы планларыңыздан данышасыз.

-Һал-һазырда Бақыда мәним «Дәрбән-дим, кәдәр бәндим» адлы китабым ишыг үзү көрәчәкдир. Бу китаба өн сөзү танынмыш гәләм устасы Рамиз Гусарчајлы јазмышдыр. Бундан савајы, мәним әсәрләрим һагын-да Әдаләт Бәдирханлы, Нәчибә Илкин, Мәһәррәм Гасымлы, Зейнәб Дәрбәндли Азәрбајҗан мәтбу нәшрләриндә јазылар дәрч етмишләр.

-Ешитмишик ки, сиз елми арашдыр-маларла да мәшғулсуз. Бу һагда нә дејә биләрсиниз?

-Доғма кәндимин тарихини јазмышам, Дәдә Горгуд дилинин Дәрбәнд диалекти олдуғуну мүәјјән едәрәк «По следам Деде Коркуда» («Дәдә-Горгудун изи илә») адлы елми әсәрини јазмыш вә чап етдирмишәм.

Поезијада һеч бир кәс үчүн имтијаз јохдур, бачарырсан јаз-јарат, бачармыр-сан башга иш тап. Зәннимчә, Гәрибсәс дә халғыны бундан сонра да өзүнүн јени әсәрләри илә севиндирәчәкдир.

Һөрмәтли охучулар, Сизә Фәхрәддин Оруч Гәрибсәсин шеирләрини тәгдим едирик.

ДЭРБЭНДЭ ЈОЛ КӨРҮНҮРМҮ?

Чан вермисән, алачагсан,
Әбәдисән, галачагсан.
Јағышларла долачагсан,
Дүнја, мәни азад бурах.

Кәзләримдә јаш оларсан,
Кәзләр үстә гаш оларсан,
Гәбрим үстә даш оларсан,
Дүнја, мәни азад бурах.

Дәрд дашыјан гәлбим сызар,
Мән ојунчаг, сән дә базар
Бир күн мәни тутар азар,
Дүнја, мәни азад бурах.

Олан олду, кечән кечди,
Јејән једи, ичән ичди
Һәјат бошду һечә-һечди,
Дүнја, мәни азад бурах.

Гәлбим кими гарлы дағлар,
Дәрбәндә јол көрүнүрмү?
Сиррә етибарлы дағлар,
Дәрбәндә јол көрүнүрмү?

Бурда Кәркүк, орда Мисир,
Тәбриз десән гәлбим әсир,
Үрәк јурда чох төләсир,
Дәрбәндә јол көрүнүрмү?

Аданада ахшам чағы,
Нарынкилә бәзәр бағы,
Суалым вар, Ағры дағы
Дәрбәндә јол көрүнүрмү?

Әсир күләк һәзин-һәзин,
Һеч нә вермәз јурд әвәзин,
Гәлби дөзмүр Гәриб сәсин,
Дәрбәндә јол көрүнүрмү?

Адана 2018.

БИР НАҒЫЛА ИНАНДЫГ

Икимиз дә бир нағыла инандыг,
Бир овучдан ичдик бу ешг сујуну.

Каһ көврәлдик, каһ да дөнүб утандыг,
Јаман чәкди бизи севки ојуну.

Сағыз олуб диш алтында ујудуг,
Гәфләт јанан тонгалларда сојудуг,
Ешгин зәррә мүсибәти бөјүдү,
Јенә ичдик биз бу ешгин сујуну.

Ары кими бал диләдик пәтәкдән,
Чох дашлары дүшүрмүшүк өтәкдән,
Зөвг алса да јасәмәндән, чичәкдән,
Гәлбә мөлһәм ејләмәдик ијини.

Ләкә дүшдү мәнәббәтин үзүнә,
Вармадылар Гәрибсәсин сөзүнә,
Јенә дүшдүк ширин нағыл үзүнә,
Һеч көрмәдик Мәликмәммәд тојуну.

ЗАМАН

Бәлкә дә јадына дүшдүм бир кечә,
Кәзләрдән јухулар сүзүлән заман.
Бу ешгин көз јашын силиб кизличә,
Үрәјим севкијә дүзәлән заман.

Јоллармы апарды, өзүнмү кетдин,
Һағ-һесаб ејләдин, камына јетдин.
Бу ешгин дастаны видајла битди,
Өмрүмә гара бәхт кәсилән заман.

Бу ешгин әзабын сән чәкәчәксән,
Намәлум гәмләрә кәриләчәксән,
Севкинин көз јашын кизләдәчәксән,
Бу ешгин јашыны мән силән заман.

ГОЧАЛМЫШАМ

Вахт өтүб, сән мәнә гоча дејирсән,
Ешгинлә јашајыб гочалмышам мән.
Һәрдән сөзә кәлиб чох инчијирсән,
Сәнинлә барышыб учалмышам мән,
Ешгинлә јашајыб гочалмышам мән.

Гәфләтән тиканлы сөзү сөјләмә,
Гарғышы арада ғылынч ејләмә,
Мүгәддәс севкини күлүнч ејләмә,
Бу севки одунда учалмышам мән,
Ешгинлә јашајыш гочалмышам мән.

Сәмада јағмалы селләрим галыб,
Ләчәји солмајан күлләрим галыб.
Кәнчликдә бәхтәвәр илләрим галыб,
Һәр аддым көзүнә гаш олмушам мән,
Ешгинлә јашајыб гочалмышам мән.

Күлдән ағыр сөзү демәдим үзә,
Чан атдым, јараным доғруја, дүзә,
Мәни алдатмады Сәвда, Фирузә,
Һарада гајасан, даш олмушам мән,
Ешгинлә јашајыб гочалмышам мән.

Галыб зирвәләрдә ганадым мәним,
Дашларә јазылыб фәрјадым мәним,
Инан ки, түкәнмәз инадым мәним,
Вәфадар һәмишә баш олмушам мән,
Ешгинлә јашајыб гочалмышам мән.

СЕВКИДИР

Лејлиләрин, әслиләрин севдасы,
Никарларын интизары севкидир.
Чилвәләнән үрәкләрин гидасы,
Мәнәббәтин илк баһары севкидир.

О ешг мәним тәләјими талајыб,
Дәрдләримә галаг-галаг галајыб,
Үмидими амансызча доғрајыб,
Арзуларын рузикары севкидир.

Бәшәр һагдыр, бизик наһаг дүнјада,
Ешгимиздир гәлбләрә дағ дүнјада,
Ким галыбдыр сәндән габаг дүнјада,
Һәр мәгамын сәбәбкары севкидир.

Гәрибсәсин гәм касасы долубдур,
Һәм барышы, һәм гисасы олубдур,
Ешгин мәнә иддиасы олубдур,
Никармын ифтихары севкидир.

Мән ғырмышам јүз кәмәнди өмүрдә,
Кечән кәнчлик бир чәмәнди өмүрдә,
Күн думандыр, ај да чәндир өмүрдә,
Гочалмағын күнаһкары севкидир.

Икимиз дә бир нағыла инандыг

КҮЛМӘК ҮЧҮН

Шеирләрден мәст оласан,
Јахшылар раст оласан,
Көрәк һәгиг дост оласан,
Дост гәдрини билмәк үчүн.

Гәлбә енди тој- бутасы,
Ешшәк алма, сатыб аты.
Сөјлә, достум зарафаты,
Бир санијә күлмәк үчүн.

Бир гаја ол, даға бәнзәр,
Талә верәр, елләр кәсәр.
Охујарсан мин бир әсәр,
Саде сирри билмәк үчүн.

Ишләр мәни јоруб јаман,
Кечә јухла, күндүз ојан,
Од тәк алыш, шам кими јан,
Вахтым јохдур, өлмәк үчүн.

КӨЗ БУЛАГ

Јенә дә јолумуз дүшдү Дарваға,
Фүсункар тәбиәт Көз булагдадыр.
Бахырам мешәјә, бахырам даға,
Мин дәрдә тәбабәт Көз булагдадыр.

Кәзиб доланырам, мән бу јерләри,
Бу јурда вермәрәм чох шәһәрләри.
Гојнунда чәкилиб һәр дәрди- сәрим,
Анылмаз һәгигәт Көз булагдадыр.

Мүгәддәс булагын башында әлән,
Минләрлә хәстәјә олубдур мөлһәм.
Аһәстә үрәкдән охудум әлһәм,
Мәккәјә ибадәт Көз булагдадыр.

Нурани гочанын сәһбәти- сөзү,
Бу булаг кор ејләр һәр хаин көзү.
Исти очағында парлајар Көзү,
Гәлбләрә һәрарәт Көз булагдадыр.

Булаглар сәсләшир бу күн Дарвагда,
Бир гәтрә ичәрсән, аларсан гида,
Һәлә мән демирәм сәнә “әлвида”,
Һәр кәлмә-шәһадәт Көз булагдадыр.

Булагын үстүндә дејиб-күлмәсән,
Мүгәддәс сујун гәдрин билмәсән,
Гәрибсәс Мәккәјә узагдыр десән,
Ән јахын зијарәт көз булагдадыр.

АНА ҺАГГЫНДА ДҮШҮНЧӘЛӘР

Сәнә тач дејирләр, бу азды, мәнчә,
Дүнјанын тачындан учасан, ана.
Мин кәдәр чәкмисән, мин бир ишкәнчә,
Фәрги јох, чавансан, гочасан ана.

Гызына очагсан, оғлуна ганад,
Мөһтачдыр сөзүнә нәһәнк каинат,
Сәнинлә гурулуб бу сонсуз һәјат,
Сән һәјат сөзүндә һәјасан, ана.

Анасыз дүнјанын күнәши аздыр,
Үрәји ағрылы, гәлби насаздыр,
Нә гәдәр анадан деса дә аздыр,
Бәлкә сән бу сирри ачасан, ана.

Бир гүввә тапылмаз горхуда сәни,
Јухуда көрмүшәм, јухуда сәни.
Фәләкдир јашыны ахыдан сәнин,
Мәнимлә һәр заман гошасан, ана.

Сән мәним баһарым, һәм етибарым,
Танрыдан верилмиш дөвләтим, варым,
Мәзарлар ичиндә әзиз мәзарым,
Бәлкә өз баланы гучасан, ана.

Сән дағлар ичиндә, дағдан да уча,
Гочалыг јетишиб, дән дүшүб сача,
Кәләрдим јанына һеј гача-гача,
Сән һаггын очағы, ричасан ана.

Адым Гәрибсәсдир, доғмадыр сәсим,
Ана сөјләјәндә кәдир нәфәсим,
Анамдыр кәдәним, кәдәр- кәлмәзим,
Һардасан дејирәм, һардасан, ана.

НИННӘ ЈАРЫМ....

Ешг дағымын башы думан,
Үзү көјчәк, дили јаман.
Сөз демәјә вермәз аман,
Ниннә јарым, ниннә.

Һәр ан көзүм сәни кәзәр,
Јох чавабын гәлбим үзәр,
Көз јашымы јағыш бәзәр,
Ниннә јарым, ниннә.

Дәрбәндимин башы гала,
Кәл Тәбризә дүшәк јола,
Көркүк бизә доғма гала,
Ниннә јарым, ниннә.

Гәрибсәсин гәлби көврәк,
Ипәк сачын дарар күләк
Биркә дејәк, биркә күләк,
Ниннә јарым, ниннә.

ГОНШУМУЗ

Бади-сәба нә ишдир дүшмүшәм,
Думан тәк пәрдәни чәкди гоншумуз.
Кәдәрдән чыхмышам,

чоһ дәјишмишәм,
Гәлбимә бәһанә әкди гоншумуз.

Кәлмишди дүнјанын ахыр-заманы,
Совурду саманы, сөјдү иманы,
Сырыб дөшәмәни, јыхыб таваны,
Санки јер күрәсин әјди гоншумуз.

Мин сөјүш сөјләди, мин ләнәт деди,
Гәнимдир чанына бу сәнәт деди,
Чәһәннәм дилинә пак чәннәт деди,
Шаири сынаға чәкди гоншумуз.

Галады јаланы јаланын үстә,
Хорuzu банлатды аланын үстә,
Ајағым дүшмүшдү иланын үстә,
Зәһәрлә үзүмә чәкдү гоншумуз.

Сәһвләр јашадым, даһа әбәсдир,
Бир нөвә күлүшү гәлбимә бәсдир,
Нә билим бу гоншу гаргышпәрәстдир,
Јумругла масаны дејдү гоншумуз.

Һарајы һарајдан узатды көјә,
Јаланы баш тутду дүзкүнәм дејә,
Мин шүкүр јенә дә Аллаһ-таләјә
Биртәһәр евимдән кетди гоншумуз.

ЈУРД ЈЕРИ

Јабанчы нишан вар диварларында,
Бу дәрди мән јазым һара, Дәрбәндим.
Өзкә ган сүзүлүр дамарларында,
Евимдә дүшмүшәм дара, Дәрбәндим.

Итирдин күнәшли күлүшләрини,
Унутдун өзәмәт кечмишләрини,
Гарышыг ким салды бу ишләрини,
Кәлибдир күнләрин гара, Дәрбәндим

Шаирин билинмәз, озанын кәсад,
Дәјишиб тәмәлдән һәр тој, һәр бусат,
Јалана чеврилиб дүз кәлмә, дүз ад,
Кәлмишәм фикирдән зара, Дәрбәндим.

Бу јурдму, вәтәнми, ја да очагмы,
Өзкәләр әлиндә бир ојунчагмы
Билмирәм, бир вахты сағалачагмы?
Гәлбимдә сызлајан јара, Дәрбәндим.

Јенә бојланырсан гәринәләрдән,
Көз јашын алырсан улу Хәзәрдән,
Гәрибсәс хәстәдир, јада сал һәрдән,
Она дәрман ара, чара, Дәрбәндим.

КАМАХЫН

Хәзан олду арзулары, диләји,
Јетим кими чивилдәјир күләји.
Јыхды јурду намәрдләрин кәләји,
Јағы күлдү вәдләринә Камахын.

Ган ағлады гәдим сәјид дашлары,
Думан чөкдү, јағыш олду гашлары,
Будағында налә чәкир гушлары,
Дәрман олмаз дәрдләринә Камахын.

Мешә сакит, дағ бојунча думандыр,
Биз гачырыг, заман бизи говандыр,
Уча көјләр бу мөкана тавандыр,
Тикан битиб сәддләринә Камахын.

Улдуз кими алышан вар, сөнән вар,
Нәғмәсијлә өз јурдундан динән вар,
Аз да олса, вәтәнинә дөнән вар,
Мин бир алгыш мәрдләринә Камахын.

ЗӘЛИМХАНЛА ҮЗ-ҮЗӘ

Зәлимхан кәлмишди, гајыдачагды,
Ешитдим сөзүнү улу шаирин.
Үрәји зирвәјди, дујғусу дағды,
Сөзләри туфанды, долу шаирин.

Хәзәртәк чағлады, Аразтәк чошду,
Елә бил једди гат көјә говушду,

Гејиг тәк гыврылды, гартал тәк учду,
Дәрбәндә дүшмүшдү јолу шаирин.

Үрәкләр дөнмүшдү зирвәјә, даға,
Хәјаллар учурду көјдән јайлаға,
Әтирли нанәјә, хәфиф јарпаға,
Гисмәтди имзасы, голу шаирин.

Көр нечә мөгамды, көр нечә чағды,
Зәлимхан кәлмишди гајыдачагды.
Гәрибсәс, очағын көр нә очагды,
Сахлајыр руһуну улу шаирин.

КЕДИР

Шеир дә кәдәрдир, шеир дә дәрддир,
Әзабдан, ағрыдан даһа бетәрдир.
Дүнја фани күлдүр, кәлди кәдәрдир,
Дүнјаја нә вар ки, Зәлимхан кедир.

Карванлар бошалдан, јурдлар тар едән,
Ади бир дамчыны сојуг гар едән,
Дојмајыб секаһдан, зәминхарәдән,
Дәстәси дағылмыш бир орхан кедир.

Галыбды дағларда чылгасы, ризи
Сөз илә, саз илә сөвдирди бизи.
Борчалы маһалы, Хәзәр дәнизи,
Дүнјанын гојнунда дарыхан кедир.

Үрәјим долубду, кәдәрләнмишәм,
Аманым солубду кәдәрләнмишәм,
Нә олду олубду, кәдәрләнмишәм
Шаһәншаһ кечинир, бир султан кедир.

ДАШЛАР

Зәлимхан Јагуба

Салам, устад, Дәрбәндимә кәлмисән,
Әзәмәтин очағыдыр бу дашлар.
Шәһәримә, һәм кәндимә кәлмисә,
Улу халгын гучағыдыр бу дашлар.

Бу јерләрдә Короғлунун изи вар,
Дәдә Грогуд каламы вар, сөзү вар.
Кечмишинин тарихинин өзү вар,
Гәринәләр сачағыдыр бу дашлар.

Зәлимхан да һәр бир сөзүн дүз истәр,
Бу галаја тамашаја көз истәр,
Очаг донса алышмаға көз истәр,
Зүлмәтләрин чырағыдыр бу дашлар.

Гәрибсәсин илһамынын көзү вар,
Зәлимхан вар, һәм сазы вар, сөзү вар.
Гала уча, тарих боју изи вар,
Устадларын очағыдыр бу дашлар.

СӨЈКӘТМӘ БАШЫНЫ МӘЗАР ДАШЫМА...

Нәмли көзләрини, мәғрур бахышла,
Бир күн мәзарыма бағлајачагсан.
Мәнсиз кечәләрдә јуху көрөндә,
Гәфләт наваланыб ағлајачагсан.

Дул гадын адыјла танынан заман,
Дилләрдә парча тәк бичиләчәксән.
Сәнинчүн чадраја дөнәр асиман,
Ичиндә говрулуб аһ чәкәчәксән.

Гыврылыб бахарсан гапыја төрәф,
Үрәјин чырпына одлар ичиндә.
Салават чәксән дә күндә јүз көрә,
Имансыз сајарлар адлар ичиндә.

Чијини сөјкәтмә мәзар дашыма,
Мәним сүкутуму позма сәнинлә.
Нә үзлә бир заман чыхыб гаршыма,
Кизләнпач ојнадын сәадәтимлә.

Јаланы кизләдир гара өрпәјин,
Сүзүлмур јанаға сахта көз јашын.
Јашадыг, амалын олмады тәјин,
Инди әзизләмә бу мәзар дашын.

Сөјкәтмә чијини мәзар дашына,
Руһум ганад чалар, сындырар сәни.
Мәзарын сүкуту, дашларын сирри,
Бир дә бу мәнсизлик јандырар сәни.

Бу фани дүнјада нә көрмүшдүм ки,
Кәдәр ахын-ахын, гәм ахын-ахын.
Јаланчы бир гадын, јаланчы севки,
Мәним мәзарыма дүшмәсин јахын.

ОЛДУН

Сәмадан өмрүмә јағыш тәк јағдын,
Дујғулар апаран бир күләк олдун.
Севкијә сөјкәнән мөһкәм дајагдын,
Үфүрсә јыхылан көбәләк олдун.

Зәр атды мәнимлә амансыз мөләк,
Мин арзу удуздум, мин накам диләк,
Мән заман билмәјән бир сојуг күләк,
Сән вахтсыз јетишән чијәләк олдун.

Әлимдән гопардын јери, сөманы,
Бүрүдү гәлбими севки думаны,
Артырыб шүбһәни, бир дә кұманы,
Гәлбими үшүдән бир мөләк олдун.

ШЕИРЛӘР

Јанмамышам атәшиндә, одунда,
Гафијәси галмајыбды јадымда,
Кизләнибдир көјүн једди гатында,
Көз јашыны силмәдијим шеирләр.

Һеч билмирәм нә вахт көзү јаначаг,
Кәлмәсиндән галанмады бир очаг,
Көрән мәни һарда кәлиб тапачаг,
Әзабыны бөлмәдијим шеирләр.

Дүјүндүр кәләфи ачыла билмәз,
Ачыдыр дамағы ичилә билмәз.
Итиб һәјатымла өлчүлә билмәз,
Дәркаһында өлмәдијим шеирләр.

Гочалыгын үфүгләри көрүнүр,
Үмид шамы кәһ алышыр, кәһ сөнүр,
Һара кетсәм, һеј далымча сүрүнүр,
Бир вахт јаза билмәдијим шеирләр.

НАРЫН ГАЛА

Икидләр мәскәни олдун әзәлдән,
Кизләнир гојнунда ај, Нарын- Гала.
Иңчисән бизләрә гәринәләрдән,
Тарихдән галмысан ај, Нарын-Гала.

Дәнизә үз тутур дашларын һәр ан,
Пилләләр апарыр гојнуна бизи.
Мөһтәшәм из гојуб алнында заман,
Әкс едир онлары Хәзәр дәнизи.

Нәрләрин јувасы, гүрур јеримсән,
Көнүлләр бурада јетир вүсала.
Сән мәним дејүнән тәк үрәјимсән,
Галалар галасы, шаһ, Нарын-Гала.

ЈУРДУМ

Сәндә гејрәт рәмзи, намус рәмзи вар,
Еј мәним вәтәним, маһным, дастаным.
Сүлһә дајаг дуруб бу јурдда халглар,
Аләмә сәс салан дүрр, Дағыстаным.

Дәрбәнд гәринәләр, илләр сәсидир,
Ахулго өзәмәт нишанәсидир,
Бу јурдун һәр јери чан нәфәсидир,
Кизләниб гәлбиндә сирр, Дағыстаным.

Шөһрәти азалмаз нарын-Галанын,
Сахлар Гара-Гүрејш тарихин анын,
Чох олмур вәтәни бирчә инсанын,
Таләјә јазылан бир, Дағыстаным.

Зирвәләр алчалмаз даим учалар,
Гәддинә бәзәкдир барлы бағчалар,
Нә вахт ки, дилләнир мүдриг гочалар,
Сачылыр әтрафа нур, Дағыстаным.

Јада сал, фәрәһлә Анчи галаны,
Рәсул бәзәјиндир, шөһрәтин шанын,
Тарих јазмагдадыр шөрәф дастанын,
Гүрурла ајаға дур, Дағыстаным.

ГОВУШУБ

Кәрдишиндән безикмишәм дүнјанын,
Бәһанәләр, јаланлара говушуб.
Фитнә- фәсад бүрүјүбдүр һәр јаны,
Олмајанлар оланлара говушуб.

Дүнја- базар сатылырыг, демәли,
Солан күл тәк атылырыг, демәли.
Ујдурмаға гатылырыг, демәли,
Алмајанлар аланлара говушур.

Пәрванәјәм, һәсрәтдәјәм ишыға,
Јаныг сазам, тамарзыјам ашыға.
Бөһтан ахыр үстүмүздән ашаға,
Чалмајанлар чаланлара говушур.

Бәшәр гәмли, зарафат јох, күлән јох,
Севинчини достлар илә бөлән јох.
Ахтаран јох, арајан јох, билән јох,
Чыр кечиләр чејранлара говушуб.

Гәрибсәсәм, севинчим вар, гәмим вар,
Зил сәсимдә кур чај кими бәмим вар.
Көзләримә јаш долубду, нәмим вар,
Бу дөвран да дөвранлара говушуб.

АКСИЈА КЕЧИРИЛМИШДИР

«Темиз өлкө» партия лајнәсинин иштиракчылары Маһачгалада имәчилик кечирмишләр. Бир аз эввәл «Ваһид Русија» партијасынын јерли шөбәсинин катиби Маһачгала шәһәринин мери Салман Дадајевин тапшырығы илә «Берјозка» шәһәр чимәрлијиндә «Темиз өлкө» партия лајнәси чәрчивәсиндә имәчилик тәшкил олуиушдур.

Имәчиликдә «Ваһид Русија» партијасынын Маһачгала јерли шөбәсинин үзвләри Јелена Кожухина, Аделија Татарко, Малик һачыјев «Ваһид Русија»нын кәнч гвардијасы» Умуирусия ичтимаи тәшкилатынын Дағыстан шөбәсинин фәаллары, Маһачгала шәһәри Киров рајону мүдиријәтинин ишчиләри вә 4 сәјлы интернат мәктәбин јетишдирмәләри иштирак етмишләр». Бу һагда информасия акеитлијинә «Ваһид Русија» партијасынын Маһачгала шөбәсинин мәтбуат

мәркәзи хәбәр вермишдир.

Малик һачыјев әмин етмишдир ки, әмәк бајрамындан әввәл сәһәр кимнастикасыны, сонра исә ән чоһ зибил јығанлар арасында галиб мүәјјән етмәк үчүн јарышлар кечирмәк лазимдир.

Ушаглар үчүн «Бајрам фабрикасы»ндан аниматорлар дөвәт олуиуш, мүхтәлиф дөјүш нөвләри үзрә мөшһур дүнја вә Авропа чемпиону Владимир Минәјев ушаглар үчүн уста-дәрс кечирмишдир. «Темиз өлкө»- бу темиз һава, темиз су, ичазәсиз зи-

билликләрдән азад тәбии әразиләрдир. Бу чүр тәдбирләр вәтәнпәрвәрлијин формалашмасына көмәк едир, ушаглары бирләшдирир, еколожи балансы сахлајыр»,-дәјә «Ваһид Русија» партијасынын Маһачгала шөбәсинин катиби, јерли сijasи шуранын үзвү Аделија Татарко гејд етмишдир.

Еколожи аксияја һәјечән вә алашма илә јанашан интернат ушагларынын позитив әһвал-руһијәси идарәдә хүсусилә гејд едилмишдир. Онларын һамысы темизләмә ишләринин көрүлмәсинин вачиблији һаггында өз фикирләрини билдирмишләр, чүнки чимәрлик зонасы чоһдан шәһәр сакинләринин севимли истираһәт јеринә чөврилдијиндән даими гајғы төләб едир. Мәнзил-коммунал тәсәррүфаты идарәсинин мүтәхәссиси Арслан һәсәнов мөлүмәт вермишдир ки, ушагларын јығдығы 30 кисәдән артыг зибил топландыгдан сонра «Маһачгала-1» бөләдијә дөвләт Идарәси ишчиләри тәрәфиндән машиналара јүкләниб дашынмышдыр.

Тәдбир иштиракчылары гејд етмишләр ки, буна бәһзәр аксияларын кечирилмәси вачибдир. Чүнки онлар төкчә тәрбијәви дејил, һәм дә санитар функцијасыны дашыјыр. Буранын әразисинин мүнтәзәм темизләнмәсиндән башга һәмишә миғјаслы ишләр көрүлмәси давам етдирилир.

Јарышларын јекунларына көрә ушаглар мүкафат кими идман аваданлығы алмышлар.

«Темиз өлкө» лајнәси партијанын сәјләрини, федерал вә рекионал һакимийәт органларынын, пешәкар екологларын, ичтимаийәтчиләрин, екофәалларын, сечичиләрин күндәлик һәјәтдә үзләшдији еколожи проблемләрин даһа сәмәрәли һәлл едилмәси үчүн волонтерлары бирләшдирмәјә көмәк етмәлидир. Ири шәһәрләрдә лајнәнин уғурла һәјәтә кечирилмәси ичазәсиз зибилликләрин артмасынын негатив нәтичәләрини, кејфијәтли ичмәли су олмасыны, сәнајә мүәссисәләринин һаванын чиркләнмәси проблемләрини һәлл етмәјә көмәк көстәрәчәкдир»,-дәјә идарәнин мәтбуат мәркәзиндә јекун вурмушлар.

«Дағыстан» РИА

350 НӘФӘР ПУЛСУЗ ТЕСТЛӘШМӘ КЕЧМИШЛӘР

Өтән чүмә вә сонрақы ики базар күнү республика тибб профилактикасы мәркәзинин (РСМП) тәшкил етдији аксияда 350 нәфәрдән артыг адам иштирак етмишдир. Мәркәзин һәкимләри Маһачгаланын ән бөјүк супермаркетләриндән бири олан «Једдинчи континент»дә мејданча ачараг бүтүн истәјәнләр үчүн јени коронавирус инфексиясы античисмләринә експресс-тест кечирмишләр.

«Дағыстанда Ковид-19-ун пасијентләринин сәјы һазырда хејли азалмышдыр. Лакин вәзијәт даима мониторингин кечирилмәсини төләб едир. һәмин аксия мөвчуд олан

үзрә мөсләһәтләшмә тәшкил олуиуш, еләчә дә хатирәләр, вәрәгәләр вә сағлам һәјәт тәрзинә ријәәт едилмәси вә инфексиянын јайылмасына хәбәрдарлығы үзрә буклетләр

эпидемиоложи вәзијәтлә, һәмчинин дә Дағыстан Республикасынын әразисиндә КОВИД-19-ун инфексиясынын јайылмасынын гаршысынын алынмасы, республика вәтәндашларынын сағламлығынын горунмасы мөгсәдләрилә бағлыдыр, -дәјә РТГМ-ин баш һәкими Мирослав Ибраһимов гејд етмишдир.

пајланмышдыр.

Мирослав Ибраһимовун сөзләринә көрә јахын вахтларда ејни мобил мәнтәгәләр Маһачгала шәһәриндәки Ирчи Казак күчәсиндә јерләшән 2 нөмрәли базарда да ачылачагдыр. һәләлик аксия «Једдинчи континент» супермаркетиндә давам едир.

Ковид-19 античисмләрә

Експрес тестләшмә илә јанашы, супермаркетин ишчиләри бураја көләнләр үчүн Ковид-19 инфексиясынын профилактикасы мәсәләләри

экспрес-тестләшмәни һәр бир истәјән пулсуз кечә биләр. Бунун үчүн Маһачгала шәһәри М.Јарагски күчәси 30 үнвана көлмәси кифәјәтдир.

ДЭРБЭНД РАЈОНУНУН ТӘСӘРРҮФАТЛАРЫНДА ТАХЫЛ ЈЫҒЫМЫ ВӘ ГАБА ЈЕМЛӘР ТӘДӘРҮКҮНҮН КЕДИШАТЫ ҺАГГЫНДА ИЈУЛ АЈЫНЫН 10-НА ОЛАН МӘЛҮМАТ

№	Тәсәррүфатларын ады	Әкилмиш дир (һа)	Јығылмыш дыр(һа)	Үмуми јығым	Мәһсуларлығы (сентнер)	Јем һазырлығы (тон)
1.	«Татлар» а/ф БУМ	200	100	200	20	20
2.	«Каспи» а/ф БУМ	180	135	202	15	81
3.	Ә.Әлијев адына к/з	850	530	954	18	318
4.	«Чинар» а/ф БУМ	60	60	102	17	34
5.	«Зидјан» а/ф БУМ	70	45	68	15	27
6.	«Митәһи» а/ф БУМ	60	60	92	15	30
7.	«Камах» а/ф БУМ	100	10	10	10	
8.	«Билһәди» а/ф БУМ	60	60	50	8	
9.	«Төркәмә» а/ф БУМ	70				
10.	«Низами» а/ф БУМ	14				
11.	Һ.Казымов адына КИК	5	50	68	14	30
12.	Н.Әлијев адына АЧ	80	10	5	5	
13.	«Алјанс» ММЧ	30	20	50	25	12
14.	ҮИБ стансиясы	20	20	84	42	30
15.	«Југ-Агро» ММЧ	190				
16.	«Рукел-Агро» ММЧ	50				
17.	«Шејхләр» а/ф БУМ	30	30	30	10	18
	Јекун:	2114	1130	1915	17	600

КӘНДДӘ ИШЛӘМӘК ИСТӘЈИРСӘНМИ?

140 МҮӘЛЛИМ 2020-ЧИ ИЛДӘ «ЗЕМСКИЈ МҮӘЛЛИМ» ПРОГРАМЫ ЧӘРЧИВӘСИНДӘ 1 МИЛЈОН РУБЛ АЛАЧАГ

«Дағыстан» РИА. Республика Тәһсил вә Елм Назирлији «Земскиј мүәллим» програмында иштирак үчүн мүрачиәтләрин гәбулунун нәтичәләрини ачыглады. Назирлијә 450-дән чоһ мүрәчиәт дахил олуб. Бу барәдә идарәнин мәтбуат хидмәти мөлүмәт јајыб.

Үмуми сәјдан јалныз јалныз 140 мүәллим сечиләчәк. Програмын шәртләринә көрә, беш иллик кәнд јерләриндә ишләмәјә кедәчәкләр. һәр мүәллим ишләчәји кәнддә мәнзил алмаг вә ја ев тикмәк үчүн бир милјон рубл алачаг. һазырда мүрачиәтләрин гәбулу давам едир. Бу ајын сонунда битәчәк. Гејдијат сәјда апарылыр. Ејни пор-

талда саатларла бирликдә вакансиялар һаггында бүтүн мөлүмәтлар дәрч олуиуш.

Хатырладаг ки, кечән ил програмда јалныз 50 мүәллим иштирак етмишдир.

624 РУСИЈАЛЫНЫ ДАҒЫСТАНДА ГАРШЫЛАДЫЛАР

Маһачгала 16 ијул, «Дағыстан» РИА. Азербайжанын эразисиндә олан Русијанын 624 вәтәндашы «Јараг-Газмалары» бејнәлхалг көмрүк бурахылыш мәнтәгәсиндән кечәрәк вәтәнә гајытмышлар. Бу һагда Дағыстанын милли сijasәт вә дини ишләр үзрә назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән хәбәр вермишләр.

Мәнбәнин мәлуматына көрә ијулун 15-дә Русија-Азербайжан сәрһәддинин Дағыстан саһәсинин хусуи дәһлизи үзрә Азербайжандан Русијаја 624 вәтәндаш гајыдыб кәлмишдир. Гајыдыб кәләнләри мұвафиг хидмәтләрин әмәкдашлары јохламышлар. Бунунла јана-

шы, онларын сағламлыг вә зијјәтинин јохланылмасы да диггәтдән јайынмамышдыр.

Мәлуматда дејилр ки, гајыдыб кәлән русијалыларын әксәријјәти башга рекионларын сакинләридир вә башга өлкәләрдән гајыдыб кәләнләр үчүн өзүнүтәчрид ләғв едилдијинә көрә онларын һамысы өз рекионлары-

на јола дүшмүшләр.

Әввәлләр Дағыстанын Башчысы Владимир Василјев өлкә Президенти Владимир Путиндән пандемиядан сәрһәдин бағландығына көрә Русија вә Азербайжан вәтәндашларына өз вәтәнләринә гајытмасы үчүн көмәк кестәрилмәсини хаһиш етмишдир. Инфексијанын јайылмасына јол вермәмәк вә проссеси системли етмәкдән өтрү Владимир Василјев адамларын группарла бурахылмасыны тәклиф етмишдир.

БИР ГРУП ҺӘКИМ ПАНДЕМИЈА ИЛӘ МҮБАРИЗӘДӘ КӨМӘК ЕТМӘК ҮЧҮН АЗӘРБАЈЧАНА КЕДИБЛӘР

И.М.Сеченов адына Биринчи Москва Дөвләт Университетинин бир груп русијалы мұтәхәссис вә көнүллү һәкимләр коронавирус пандемиясына гаршы мұбаризәдә көмәк етмәк үчүн Азербайжана кәлибләр.

Бу барәдә Русија Сәһијјә Назирлијинин мәтбуат хидмәти билдириб ки, русијалы һәкимләр Азербайжан Республикасынын тибб ишчиләри үчүн мәсләһәтләшмәләр апарачаг. Хусуи проблемли бөлкәләрдә тибби хидмәтин кестәрилмәси ишинин тәшкилинә көмәклик кестәрәчәк, республикада епидемиолог вәзијјәти сабитләшдирмәк үчүн амбулатор вә хәстәхана мәрһәләләриндә

коронавирус инфексијасынын мұаличәси илә бағлы Русија тәчрүбәси вә јанашмалары илә бөлүшәчәкләр.

Һәким бригадасынын тәркибинә пульмонологлар, ревматолог вә епидемиолог да дахил олмагла беш мұтәхәссис дахил олуб. Группа Сеченов Университетинин пульмонология кафедрасынын мұдири, Русија Сәһијјә Назирлијинин баш штатданкәнар пульмологу Серкеј Авдеев рәһбәрлик едир.

Сеченов Университетинин һәкимләри илә бирликдә Азербайжана Москванын тибб мұәссисәләриндә, Оди́нцов, Норилскдә јашајан вә ишләјән 17 һәким јола дүшүб.

МЕШӘ ӘРАЗИЛӘРИНДӘ ПАТРУЛ КӘЗИНТИ

16 ијул, «Дағыстан» РИА. Советски мешәчилијинин ишчиләри саһә мұвәккили вә Хучада кәнд мұдиријјәтинин башчысы илә бирликдә санитар тәһлүкәсизлик вә јанғынагаршы тәдбирләрин кечирилмәси мәғсәдилә мешәләрдә вә кәнд тәсәррүфатлы әһәмијјәтли торпагларда мешә массивләриндә патрул кәзинтиси тәшкил етмишләр.

«Учарда (кәнд чамаатынын топландығы јер) јерли әһали илә тәшвигат профилактики тәдбир кечириләрәк гурумуш отлара вә мұхтәлиф јерләрдә тонгал галанмасынын гадаған едилмәси һаггында мәлумат верилмиш вә еләчә дә патрул дөстәси бүтүн торпаг истифа-

дәчиләринә вә мешә јахынлығында мал-гарасыны отаран чобанлара, нахырчылара чидди хәбәрдарлыг едилмишдир. Сонра вәрәгәләр пајланмыш, еләчә дә ичтимаи јерләрдә плакатлар асылмышдыр. Бу плакатларда мешә ганунверичилијинин вә јанғына гаршы тәһлүкәсизлик гајдаларынын изаһат едән тәләбләр әкс едилмишдир.

Бунунла јанашы, мешә јанғынларына көрә инзибати вә чинајәт мәсулијјәтинин нәзәрдә тутулмасы да билдирилмишдир.

«Хусуи јанғынагаршы режим мұддәтиндә мешә фондунун јанғын вә санитар тәһлүкәсизлији мәғсәдилә, о чүмләдән һугуг-мұһафизә органлары вә ичтимаи нүмајәндәләри чәлб едилмәклә бүтүн мешәчиликләрдә патрул кәзинтиси күчләндирилмишдир», -дејә Дағыстанын мешә тәсәррүфаты үзрә Комитәсинин сәдри Ваһаб Абдулһәмидов гејд етмишдир.

УШАГЛАР ҮЧҮН ПУЛСУЗ ҮЗКҮЧҮЛҮК ДӘРСЛӘРИ

«Рус Гидро» ачыг сәһмдар чәмијјәтинин Дағыстан филиалы вә Дағыстан Республикасынын үзкүчүлүк Федерасијасы һәр ил «Ачыг су» хејријјәчи лајиһәсинин мөвсүмүнү ачыр. Бу һагда филиалын мәтбуат хидмәтиндән «Дағыстан» информасија акентлијинә мәлумат вермишләр.

«Лајиһәдән әсас мәғсәд ушаглара тәкчә үзмәји јох, һәм дә дөниздә вә диқәр ачыг су һөвзәләриндә чәтин вәзијјәтдән чыхмағы өјрәтмәкдән ибарәтдир. Мәшгләр пешәкар мәшгчиләрин рәһбәрлији алтында хиләсидичиләрин дөстәји илә апарылыр.

Ушаглар тәлим вә һазырлыг кечир, сонра гуруда үзкүчүлүјүн техникасынын әсас база элементләринә јијәләнир вә бундан сонра алынмыш вәрдишләри дөниздә сынагдан кечирилләр», -дејә хәбәр верилмишдир.

«Ачыг су» аксијасы

үчүнчү дәфәдир ки, кечирилир. 300-дән артыг ушаг өтән ики ил әрзиндә һәмин лајиһәнин иштиракчысы олмашлар. Мәшгләр һәр күн саат 16:00-дан 18:00-а кими Каспијски чимәрлијиндә кечирилир.

ЗЕЈНЭБ ДЭРБЭНДЛИ

ЭМИМ, РУНУН ШАД ОЛСУН
(ЭЗИЗ ЭМИМ МАҲЈЕТДИНИН
ХАТИРЭСИНЭ)

Алты оғул ики гыз, бөјүтдүн шәрәф илө,
Дөјөрли зијалы төк, танындын бүтүн елө.
Сөнин сөмимилијин, дүшүбдүр дилдөн- дилө,
Эмим, руһун шад олсун!

Кимсәни инчитмөдин, үрөјини, гырмадын,
Сөн өз өвладларын назын илө жормадын.
Сөн нәфәсинә кими, һеј чалышдын дурмадын,
Эмим, руһун шад олсун!

Бирчә дәфә дө олсун, үрөјимә дөјмөдин,
Бу гәфләт кедишинә сызылдадым, көјнөдим.
Һөмишә уча олдун, кимсәјә баш өјмөдин,
Эмим, руһун шад олсун!

Бу шеири сәнә јаздым, чаным әмим Маһјетдин,
Һәр шејә реал бахан, сәбирли инсан идин.
Дөрдләрин чох олса да, үзүмүзә күләрдин,
Эмим, руһун шад олсун!

07.06.2020.

ЕЛМАН АББАС

КӨЗЛӘРӘ ДӘНИЗ
КӨСТӘРИРӘМ

Көзләрә дәниз көстәрирәм, сөјр едир,
Парылтыда бахышлар итиб батыр.
Чанлы ип лазым ки, чөксин руһуму,
Сонсуз сөмәләрә узаныб чатыр.
Сөјр едир үфүгү, әнкиликләри,
Көниш узагларын сөјринә далыр.
Бүтүн бунлар нәдир ки, һөлә –дејиб,
Өзүмү дө елө сәдәлөвһ саныр.

Һәр гаршыма чыхана,
Һәр јолдан өтөнө.
Јолдаш дејиләм мән.
Сынамышам достлары, сынамышам
дөфөләрлө,
Үрөкдөн инанмышам мөһкәм достлуға.
Вә елөчә дө,
Достлуг үчүн әмр гәбул етмөјиб үрөјим.

Вахт олуб ки,
Нәғмәләрә инанмышам.
Учүз, гәлиз андларә, ағ дүнјаја.
Лакин чеврилиб архамда,
Нахәләфлији көрмүшәм,
Көрмүшәм нагислији.

Чох олуб ки,
Чыхыб кетмишәм, сечмишәм тәнһалығы,
Чанымда јанғын,
Гөјри-бәрабәр дөјүш,
Өзүмлә дөјүш.

Көјүн кенишлији төк,
Инсанлар арасында достлуг телләри.
Даима илһамы сиздән алырам,
Ишыглы дүнјанын төрәннүмчиси,
Ади бир адымла
Елман галырам.

Рус дилиндән тәрчүмә едени:
Хатирә ФӘРӘЧЛИ.

ЛАЈИҲӘЛӘР ҮЧҮН ЈАРЫМ МИЛЈОН
РУБЛ АЈРЫЛЫР

15 ијул – «Дағыстан» РИА. Јарым милјон рубл фонду илө вә-
тәпәрвәрлик тәрбијәси саһәси сәјәсиндә грантларын республика
мүсабигәси Дағыстан республиканын кәнчләрлө иш үзрә назирлији
тәрәфиндән кечирилир. 18-30 јаш арасы шәхсләр грант мүсабигәсиндә
иштирак едә биләрләр.

Мүсабигә үчүн лајиһәләр аша-
ғыдакы номинасијаларда төгдим
едилә биләр: вәтәндаш вәтәпәр-
вәр, тарихи вәтәпәрвәр, мөдәни
вәтәпәрвәр вә идман вәтәпәр-
вәрлик тәрбијәси. Рәғабәт ишләр-
и, тәдбирлө әлағәдар гәјдаларә,
көстәрилән мөвзуларә вә саһәләрә

ујғун олмалыдыр, сәсиал бахымдан
әһәмијәтлидир вә әтрафлы шәкил-
дә ишләнә биләри һазырланмалыды.

Мүрачәјәтләрин гәбулу ијулун
20-дәк гәбул давам едәчәкдир. Фи-
нал мәрһәләсинин нәтичәләриндән
сонра һәр бири јүз мин рубл алачаг
беш гәлиб сечиләчәк.

ЈЕНИЈЕТМӘЛӘРИН ЈАЈ ОЛИМПИЈА
ОЈУНЛАРЫ ТӘХИРӘ САЛЫНДЫ

2022-чи илдә Сенегалын пәјтах-
ты Дакарда кечирилмәси планлаш-
дырылан јенијетмәләрин Јај Олим-
пија Ојунлары тәхирә салыныб.

Бөјнәлхалг Олимпија Комитәси
хөбәр верир ки, Сенегал вә ИОЧ

јарышын 2026-чы илдә кечирилмә-
синә даир разылыға кәлибләр.

Турнирин вахтынын дәјишди-
рилмәсинин башлыча сәбәби Токи-
2020 Јај Олимпија Ојунларынын
2021-чи илө тәхирә салынмасыдыр.

Беләдә ики јарыш арасында аз
вахт галыр ки, бу да пандемиянын
јаратдығы бөһран вәзијәтиндә
ИОЧ, Милли Олимпија Комитәләр-
и вә бөјнәлхалг федерасијалар
үчүн әлавә малијә вәсаити тәләб
едир.

Гөјд едәк ки, 2018 –чи илдә
јенијетмәләрин јај Олимпија ој-
унлары Аркентинанын пәјтахты
Буенос-Ајресдә кечирилиб.

РУСИЈАДА КОВИДӘ
ЈОЛУХАНЛАРЫН САЈЫ
750 МИНИ ӨТДҮ

Русијада сон бир күндә даһа 6 428 нәфәрә COVID- 19 диагнозу
гөјүлүб. Бу барәдә өлкәнин оператив гәраркаһы мәлумат јайыб.

Гөјд олунуб ки, бунунла да Ру-
сијада коронавируса јолуханларын
сајы 552 797 нәфәрә чатыб. Өлкә-
дә вирусдан өләнләрин сајы исә
даһа 167 нәфәр артараг, 11 937-ә
јүксәлиб.

Бундан башга Русијада индијә-
дәк коронавируса јолухан 531 692
нәфәр сағалыб. Оператив гәраркаһ
билдириб ки, јени јолухмаларын
әксәријәти Москвада ашкарла-
ныб-531 нәфәр.

44 ИЛДӘН СОНРА ӘҲАЛИНИН
САЈЫ АЗАЛМАҒА БАШЛАЈАЧАГ

Алимләрин прогнозларына
көрә, 2100-чү илдә Јер күресин-
дә инсанларын сајы 8,8 милјард
тәшкил едәчәк. Бу, БМТ-нин ејни
прогнозундан 2 милјард нәфәр
аздыр.

Мүтәхәссисләрин прогнозна
көрә 2064 –чү илө гәдәр плане-
тимизин әһалисинин сајынын
9,7 милјард нәфәрә чатачағыны
көзләјирләр. Лакин бундан сонра
азалма башлајачаг.

Тәдгигатчыларын фикринчә,

азалмаја сәбәб доғуш көстәри-
чиләринин өнмәси олачаг. Буна
исә арзуолунмаз һәмиләликдән
горујан васитәләрә әлјетәрлијин
артмасы вә гадынларын савад
сәвијәсинин јүксәимәси кәтириб
чыхарачаг.

2100-чү илдә әһалисинин
сајына көрә илк беш өлкә ашағы-
дакы ардычылыгыла дүзүлчәк:
Һиндистан, Никерија, Чин, АБШ
вә Пакистан. Һәр һалда, алим-
ләрин прогнозлары беләдир.

Утерянный аттестат № Б 3671366, о среднем образовании, вы-
данный Ново- Джалганской СОШ в 2005 году на имя Гайдаровой
Зайды Фахретдиновны, считать не действительным.

АБУНӘ-2020

ҺӨРМӘТЛИ ОХУЧУЛАР!

Республика ичтимаи-сијаси гәзети олан
«Дәрбәнд» гәзетинә 2020-чу ил үчүн абунә
јазылышы давам едир.
Гәзетә рабитә шөбәсиндә вә редаксијада
(әкәр редаксијадан
јазыларсынызса, онда бу заман гәзетин
гимјәти 253,50 рубл олачагдар) абунә јазыла
биләрсиниз.

Бир илө – 507,00 рублдур.
Индекс – 1 иллији 63242, 6 ајлығы 51341

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.А.АФАКИШИЈЕВА

Шөбә редакторлары:
Т.Т.ҺАЧӘЛИЈЕВ
Т. С. ҺАЧӘЛИЈЕВ

Мүхбирләр:
Һ.Һ. КӘРИМОВ
С.П.КҮЛМӘҺӘММӘДОВА
А.Г.МӘММӘДОВА

Еһм оператору
А.А.АФАКИШИЈЕВА

Баш бухгалтер
М. И.РӘНИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН
ВӘ НӘШРИЈАТЫН
ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан
Республикасы,
Дәрбәнд шөһәри,
Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш
редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89280562728

«Типографија-М» ММЧ-дә
чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шөһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын
кејфијәти барәдә
мәтбәәјә мүрачәјәт едә
биләрсиниз.

Рабитә, информасија
технолокијалары вә күтләви
коммуникасијалар саһәсин-
дә нәзарәт үзрә Федерал
хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија
васитәләринин гејдијаты
һагғында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, инфор-
масија технолокијалары вә
Күтләви коммуникасијалар
саһәсиндә нәзарәт үзрә
Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00349 01
декабр 2016.

Материалларда кедән
фактлар үчүн мөүллифләр
мәсулијәт дашыјырлар.
Мөүллифләрин мөвгеји илө
редаксијанын мөвгеји ујғун
кәлмәјә биләр.

Индекс: 1 иллији 63242
6 ајлығы 51341

Чапа имзаланды:
Чәдвәлә көрә
16. 07. 2020.
Фактики оларәг 9.30
Саат 10.00
Тираж 2000
Сиф. №